

Sygn. akt III AUa 846/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lutego 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący sędzia Krzysztof Szewczak (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 2 lutego 2022 r. w L.

sprawy M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek apelacji M. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 31 sierpnia 2021 r. sygn. akt VIII U 3874/19

I. oddala apelację;

II. zasądza od M. K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych z odsetkami, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego wyroku zobowiązany do dnia zapłaty.

Krzysztof Szewczak

III AUa 846/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 września 2019 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L., na podstawie art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych odmówił M. K. prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu tej decyzji organ rentowy wskazał, że ubezpieczona nie udowodniła okresu pracy w szczególnych warunkach wynoszącego co najmniej 15 lat, przed dniem 1 stycznia 1999 r. nie wykonywała prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i 33 ustawy emerytalnej, po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

W odwołaniu od tej decyzji M. K. wносиła o jej zmianę poprzez ustalenie jej prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu odwołania wskazała, że pracowała jako diagnosta laboratoryjny w medycznym laboratorium diagnostycznym w Zespole (...) w L. przy ul. (...), który został zlikwidowany w 2004 r. Pracę w tym laboratorium wykonywała w bezpośrednim narażeniu na chemikalia o różnym szkodliwym działaniu (alergizującym, toksycznym, drażniącym, żrącym, rakotwórczym), w szczególnych warunkach pracy. Praca ta polegała na pobieraniu prób i pomiarów różnego rodzaju materiału zakaźnego, w warunkach szkodliwych dla zdrowia. Wnioskodawczyni była

narażona na czynniki chemiczne, jak również na szkodliwe czynniki biologiczne (patogeny), czynniki fizyczne (np. różnego rodzaju promieniowania) oraz inne, zdefiniowane przez organa BHP oraz inspekcji i medycyny pracy. Były to prace w szczególnych warunkach, związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwale uszkodzenie zdrowia. Podniosła, że dowodem wpływu szkodliwych warunków pracy od początku zatrudnienia, tj. od 1998 r., na stan jej zdrowia było stwierdzenie choroby zawodowej.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wnosił o jego oddalenie i wywoził jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Wyrokiem z dnia 31 sierpnia 2021 r. Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie.

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd I instancji ustalił, że M. K. urodzona w dniu (...), wystąpiła w dniu 19 sierpnia 2019 r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury pomostowej. Na podstawie załączonych do tego wniosku dokumentów organ rentowy uznał za udowodniony staż ubezpieczeniowy wnioskodawczynie w wymiarze 30 lat, 11 miesięcy i 20 lat.

Okolicznością bezsporną jest, że wnioskodawczynie nie pozostaje w stosunku pracy.

M. K. była zatrudniona w okresie od 1 września 1988 r. do 31 grudnia 2004 r. w Zespole (...) w L. przy ul. (...), przy czym w okresie od 1 września 1988 r. do 31 grudnia 1993 r., w wyniku reorganizacji służby zdrowia, w Wojewódzkim Szpitalu (...) w L. (obecnie (...) Publicznym Szpitalu Wojewódzkim im. (...)) na stanowiskach stażysty, młodszego asystenta, asystenta.

W okresie od 2 października 2006 r. do 30 września 2015 r. M. K. była zatrudniona w (...) Publicznym Szpitalu Wojewódzkim im. (...) w L. na stanowisku starszego asystenta. Do jej obowiązków pracowniczych w tym ostatnim okresie zatrudnienia należał nadzór nad pracą średniego i niższego personelu, obsługa wirówki – odwirowywanie krwi, obsługa aparatów do badań – wykonywanie badań z użyciem gotowych zestawów odczynników, tj. oznaczanie glukozy, gazometria, oznaczanie elektrolitów, oznaczanie hormonów, oznaczenia toksykologiczne, badania biochemiczne, badania wirusologiczne, ponadto analiza moczu, badanie kału, badanie płynów mózgowo-rdzeniowych, badanie zarodników grzybów, płyny z jam ciała, obsługa komputera, obróbka surowicy krwi, testy wirusologiczne – wykrywanie (...). Wnioskodawczynie w czasie wykonywania pracy miała kontakt z odczynnikami laboratoryjnymi, które zawierały w swoim składzie czynniki alergizujące, a także ze środkami dezynfekcyjnymi o działaniu uczulającym, w tym formaldehydem. Praca była wykonywana stale i w wymiarze czasu skróconym do 7 godzin i 35 minut, z uwagi na warunki.

W trakcie pracy w laboratorium rejonowym podlegającym (...) Publicznemu Szpitalowi Wojewódzkiemu im. (...) w L. oraz w laboratorium Zespołu (...) w L. wnioskodawczynie wykonywała głównie pracę manualną, półautomatyczną, która w późniejszym okresie została zautomatyzowana. Ubezpieczona pracowała w pracowniach: hematologicznej (z koagulologią), biochemicznej, analityki ogólnej. Analizy wykonywała manualnie przy użyciu odczynników. Miała kontakt m.in. z formaldehydem.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego, nadto zachowanych w aktach osobowych wnioskodawczynie. Sąd I instancji obdarzył wiarą zgromadzone w sprawie dowody nieosobowe w postaci dokumentów, znajdujące się w aktach organu rentowego i aktach osobowych. Były one przechowywane przez uprawnione podmioty, nie nosiły śladów podrobienia ani przerobienia. Ich treść nie była kwestionowana przez żadną ze stron, nie budziły one również wątpliwości Sądu Okręgowego. W aktach tych znajdują się umowy o pracę, angaże na podstawie których w powiązaniu z relacją odwołującej, możliwe było ustalenie okresów pracy i zakresu obowiązków M. K..

Po dokonaniu powyższych ustaleń Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd I instancji wskazał, że zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. 2018 r., poz. 1924 ze zm.) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku,
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat,
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn,
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn,
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS,
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3,
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Stosownie natomiast do art. 49 ostatnio powołanej ustawy prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3,
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt. 1-5 i 7 i art. 5-12,
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Sąd Okręgowy zacytował, że do stażu pracy w szczególnych warunkach zalicza się okresy pracy kwalifikowanej osiągnięte zarówno przed dniem 1 stycznia 2009 r., jak i po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych, tj. po dniu 1 stycznia 2009 r. Do okresu uprawniającego do emerytury pomostowej osiągniętego przed dniem 1 stycznia 2009 r. zalicza się okresy pracy w szczególnych warunkach oraz w szczególnym charakterze, o których mowa w art. 32 ust. 2 i 3 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2021 r., poz. 291 ze zm.) i w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), jak również okresy takiej pracy w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Za okresy pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze osiągnięte po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych uznaje się wyłącznie te okresy, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy. Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia lub o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Rodzaje prac w szczególnych warunkach i w szczególnym charakterze zostały określone w wykazach A i B, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz wykazach stanowiskowych wydanych na podstawie § 1 ust. 2 i 3 tego rozporządzenia.

Prace w szczególnych warunkach zostały określone poprzez definicję zawartą w art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych. Wyliczenie rodzajów prac związanych z czynnikami ryzyka występującymi w szczególnych warunkach pracy zawarte jest w art. 3 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych. Wykaz takich prac zawarty jest w załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych. Natomiast prace o szczególnym charakterze zostały zdefiniowane w art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy, warunkiem zaliczenia określonego rodzaju pracy do kategorii prac w szczególnych warunkach jest wykonywanie jej w szczególnych warunkach środowiska pracy

determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, występowanie czynników ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwale uszkodzenie zdrowia, stawianie przed pracownikami wymagań przekraczających poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej. Dopełnieniem definicji zawartej w art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych jest wyliczenie rodzajów prac wykonywanych w szczególnych warunkach, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, z którymi związane są wspomniane czynniki ryzyka. Do pierwszej kategorii należą prace wykonywane pod ziemią, na wodzie, pod wodą i w powietrzu. Do drugiej kategorii – prace wykonywane w warunkach gorącego i zimnego mikroklimatu, bardzo ciężkie prace fizyczne, prace w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego i ciężkie prace fizyczne związane z bardzo dużym obciążeniem statycznym wynikającym z konieczności pracy w wymuszonej, niezmiennej pozycji ciała.

Wykazy te mają zamknięty charakter i o nabyciu prawa do emerytury pomostowej decyduje umieszczenie danego rodzaju pracy w wykazach prac w szczególnych warunkach lub prac o szczególnym charakterze. Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na to, że w ustawie o emeryturach pomostowych ograniczono zakres prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w porównaniu do zakresu takich prac określonego w powołanym wyżej rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Nie wszystkie prace w szczególnych warunkach, uprawniające do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 32 i 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, uprawniają obecnie do emerytury pomostowej. Znaczenie mają tylko prace wymienione w załączniku do ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd I instancji stwierdził, że warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle wykładni językowej art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, jest legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych po dniu 31 grudnia 2008 r. (czyli od dnia wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych). Osoby, które takiej pracy po wskazanej dacie nie wykonywały, a w rezultacie nie spełniają warunku określonego w art. 4 pkt 6 ustawy, mają możliwość uzyskania emerytury pomostowej na podstawie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, który w miejsce warunku z art. 4 pkt 6 wprowadza wymaganie, aby ubezpieczony spełniał w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 2009 r.) warunek posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 grudnia 2013 r., II UK 159/13 – LEX nr 1405231 oraz z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11 – OSNP 2013, nr 5-6, poz. 62).

Sąd I instancji uznał, że zgromadzony w sprawie niniejszej materiał dowodowy pozwalał na zaliczenie do stażu pracy M. K. w szczególnych warunkach w rozumieniu dotychczasowych przepisów okresów pracy: od 1 września 1988 r. do 31 grudnia 2004 r. w Zespole (...) w L. przy ul. (...), w tym w okresie od 1 września 1988 r. do 31 grudnia 1993 r. w Wojewódzkim Szpitalu (...) w L., a także okresu zatrudnienia od 2 października 2006 r. do 30 września 2015 r. w (...) Publicznym Szpitalu Wojewódzkim im. (...) w L.. W powyższych okresach wnioskodawczyni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała prace w szczególnych warunkach wymienione pod pozycją 6, działu XII, wykazu A stanowiącego załącznik rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, to jest prace przy pobieraniu prób pomiarowych w warunkach i na stanowiskach pracy szkodliwych dla zdrowia, wykonywane przez personel stacji sanitarno-epidemiologicznych i laboratoriów środowiskowych. Sąd Okręgowy uznał, że pomimo tego, iż M. K. wykazała okres pracy w warunkach szczególnych w wymiarze ponad 15 lat i pracę tę wykonywała przed dniem 1 stycznia 1999 r., brak było podstaw do ustalenia jej prawa do emerytury pomostowej. Rozstrzygnięcie sprawy niniejszej wymagało bowiem zbadania, czy ubezpieczona spełniła przesłankę wymienioną w art. 4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych, tj. czy po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywała pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy.

Sąd Okręgowy, po dokonaniu analizy załączników do ustawy o emeryturach pomostowych zawierających wykaz prac w szczególnych warunkach oraz o szczególnym charakterze, uznał, że praca wykonywana przez ubezpieczoną we wskazywanych przez nią okresach nie była pracą w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Nie została ona bowiem wymieniona wśród prac wskazanych w tych załącznikach. Sprawia to, że nie spełniła ona przesłanki wymienionej w art. 4 pkt 6 wymienionej ustawy.

Wnioskodawczyni nie spełniła również przesłanek do emerytury pomostowej określonych w art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych. Zgodnie z tym przepisem prawo do emerytury pomostowej przysługuje wyłącznie osobom, które przed dniem 1 stycznia 2009 r. osiągnęły wymagany okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Przy ustalaniu okresu uprawniającego do emerytury pomostowej, o którym mowa w art. 49 pkt 3 nie, uwzględnia się okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W przypadku ubezpieczonej okresy pracy w szczególnych warunkach wykonywanej przed dniem 1 stycznia 2009 r. nie są okresami pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Bez znaczenia pozostawało zatem, że ubezpieczona wykonywała pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, skoro nie wykonywała po dniu 31 grudnia 2008 r. pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Innymi słowy, nie ma w tym przypadku zastosowania rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Wskazywane przez M. K. wyroki sądów powszechnych dotyczyły uprawnień do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach określonych w art. 32 i art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz prawa do rekompensaty. Sąd I instancji podkreślił, że charakter emerytur w niższym wieku z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i emerytur pomostowych jest odrębny, a zatem nie wszyscy uprawnieni do emerytur w niższym wieku z racji wykonywania tego rodzaju prac nabywają prawo do emerytur pomostowych, mających charakter przejściowy i odrębny.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Okręgowy oddalił odwołanie.

Apelację od tego wyroku wniosła ubezpieczona M. K.. Zaskarżając wyrok Sądu I instancji w całości wnioskodawczyni zarzuciła mu:

1/ niewłaściwe rozstrzygnięcie problemów prawnych w związku z oparciem się na treści art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, bez dostrzeżenia niezgodności tego przepisu z art. 2 Konstytucji w kwestii naruszenia dwóch zasad: ochrony praw nabytych oraz zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa;

2/ niewłaściwe rozstrzygnięcie prawne w związku z brakiem dostrzeżenia naruszenia art. 32 Konstytucji w związku z nierównym traktowaniem z osobami, które wykonywały pracę w szczególnych warunkach jedynie w okresie przed wejściem w życie ustawy o emeryturach pomostowych (1 stycznia 2009 r.), w art. 49 której zostało przewidziane rozwiązanie jakościowo szczególne, znoszące określony w art. 4 wymóg kontynuacji zatrudnienia w szczególnych warunkach.

W konsekwencji tych zarzutów ubezpieczona wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku i poprzedzającej go decyzji organu rentowego poprzez ustalenie jej prawa do emerytury pomostowej oraz o zasądzenie odsetek od emerytury pomostowej, z uwzględnieniem stopy inflacji, od dnia wymagalności wypłaty tego świadczenia.

W odpowiedzi na apelację ubezpieczonej Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wnosił o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie, ponieważ nie zostały w niej przedstawione zarzuty skutkujące zmianą lub uchYLENIEM zaskarżonego wyroku.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne, zarówno poczynione przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne, jak i rozważania prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, czyniąc je, stosownie do art. 387 § 2¹ k.p.c., podstawą własnego rozstrzygnięcia, wobec czego zbędne jest ponowne ich przedstawianie.

Istota sporu w sprawie niniejszej, również na etapie postępowania apelacyjnego, sprowadzała się do oceny charakteru pracy M. K. w okresie od dnia 1 września 1988 r. do dnia 30 września 2015 r. na stanowisku diagnosty laboratoryjnego (kolejno: stażysty, młodszego asystenta, asystenta i starszego asystenta) w Zespole (...) w L. przy ul. (...), w tym w okresie od dnia 1 września 1988 r. do dnia 31 grudnia 1993 r. w Wojewódzkim Szpitalu (...) w L. oraz w okresie od dnia 2 października 2006 r. do dnia 30 września 2015 r. w (...) Publicznym Szpitalu Wojewódzkim im. (...) w L.. Sąd I instancji uznał, że praca w całym tym okresie była pracą w szczególnych warunkach wymienioną pod pozycją 6 działu XII wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Jednocześnie, jak wynika z prawidłowych ustaleń Sądu Okręgowego, M. K. po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. 2018 r., poz. 1924 ze zm.). Praca diagnosty laboratoryjnego nie została wymieniona w załączniku Nr 1 do tej ustawy, stanowiącego wykaz prac w szczególnych warunkach oraz załączniku Nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, stanowiącego wykaz prac o szczególnym charakterze. Należy podkreślić, że po dniu 31 grudnia 2008 r. praca może być kwalifikowana jako wykonywana w szczególnych warunkach lub praca o szczególnym charakterze tylko wówczas jeżeli została wymieniona w jednym z tych załączników.

W związku z tym, że M. K. przed dniem 1 stycznia 2009 r. (data wejścia w życie powołanej wyżej ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych) wykonywała pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, ale po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, należy dokonać oceny spełnienia przez nią przesłanek prawa do emerytury pomostowej określonych w art. 4 oraz art. 49 tej ustawy. Jeżeli chodzi o przesłanki prawa do emerytury pomostowej określone w art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, należy stwierdzić, iż wprawdzie przy nabywaniu prawa do tego świadczenia na podstawie tego przepisu uwzględnieniu podlegają przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 r. okresy pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i przepisów powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., jednakże dotyczy to wyłącznie sytuacji spełnienia przez ubezpieczonego wszystkich przesłanek określonych w art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych. Inaczej rzecz ujmując, osobom wykonującym przed dniem wejścia w życie tej ustawy (przed dniem 1 stycznia 2009 r.) prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych), uwzględnia się do dnia 1 stycznia 2009 r. okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., pod warunkiem, że wykonywały one po dniu 31 grudnia 2008 r. pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Możliwość taka jest natomiast wyłączona w stosunku do osób, które takiej pracy po wskazanej ostatnio dacie nie wykonywały, a w rezultacie nie spełniły warunku określonego w art. 4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych. M. K. tego warunku nie spełniła, co sprawia, że nie nabyła prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 ustawa o emeryturach pomostowych. Ocena Sądu I instancji w tym zakresie nie nasuwa więc żadnych zastrzeżeń.

Pozostaje zatem do rozważenia, czy ubezpieczona nabyła prawo do emerytury pomostowej na podstawie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych. Jednym z warunków prawa do emerytury pomostowej, który został określony w art. 49 pkt 3 tej ustawy, jest posiadanie w dniu wejścia w życie ustawy wymaganego w przepisach, o których mowa w pkt 2, okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. Osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową na podstawie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, która po dniu 31 grudnia 2008 r. nie kontynuowała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy „szczególnej” według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do tej emerytury jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować jako pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 11 marca 2021 r., I USKP 17/21 – LEX nr 3193877; z dnia 14 października 2020 r., I UK 112/19 – LEX nr 3077364; z dnia 25 października 2016 r., II UK 373/15 – LEX nr 2177086 oraz z dnia 22 lipca 2013 r., III UK 106/12 – LEX nr 1555688, a także postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 października 2020 r., I UK 336/19 – LEX nr 3148097 oraz z dnia 6 maja 2020 r., II UK 154/19 – LEX nr 3170928). Warunku tego nie spełniła wnioskodawczyni M. K.. W związku z tym nie nabyła ona prawa do emerytury pomostowej również na podstawie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych. Dokonana w tym zakresie ocena Sądu Okręgowego jest więc prawidłowa.

Odnosząc się do przedstawionego w apelacji zarzutu pominięcia przez Sąd I instancji, że przepisy art. 4 i art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych są niezgodne z art. 2 i art. 32 Konstytucji RP, należy zauważyć, że ocena konstytucyjności przepisów ustawy o emeryturach pomostowych została dokonana w orzeczeniach Trybunału Konstytucyjnego, m.in. w wyrokach: z dnia 16 marca 2010 r., K 17/09 (OTK-A 2011, nr 3, poz. 21); z dnia 25 listopada 2010 r., K 27/09 (OTK-A 2010, nr 9, poz. 109) oraz z dnia 3 marca 2011 r., K 23/09 (OTK-A 2011, nr 2, poz. 8). W orzeczeniach tych Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że poddane jego ocenie przepisy ustawy o emeryturach pomostowych są zgodne z art. 2 i art. 32 ust. 1 Konstytucji RP. Trybunał w powołanych wyrokach zwrócił uwagę na to, że ważną okolicznością, która wpłynęła na uchwalenie ustawy o emeryturach pomostowych, było wygaszanie dotychczasowych zasad przechodzenia na emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym przez osoby pracujące w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że celem ustawy o emeryturach pomostowych, w obliczu niekorzystnych trendów demograficznych, było przede wszystkim przejście z systemu, w którym istniały szerokie możliwości przechodzenia na emeryturę, do systemu, w którym takie uprawnienia poddane będą likwidacji. W świetle tych uwag powołany w apelacji zarzut nie mógł być uznany za trafny.

Zaskarżony wyrok odpowiada więc prawu, a apelacja ubezpieczonej M. K. jako bezzasadna podlegała oddaleniu, czemu Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., dał wyraz w pkt I sentencji wyroku.

O kosztach instancji odwoławczej Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 1 pkt 2 w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. 2018 r., poz. 265).